

וְהִינֵנוּ דַרְבַּ הַמְּנוּנָא סָבָא, כִּד הוּוּ יַלְפִין מִנִּיהּ
 חֲבַרְיָא רַזִּי דְחֲכַמְתָּא, תָּוּה מְסַדֵּר קַמִּיִּהּוּ
 פִּרְקָא דְמַלְי דְשִׁטּוּתָא, בְּגִין דִּיִּיתִי תוֹעֵלְתָא
 לְחֲכַמְתָּא בְּגִינִיהּ. הָדָא הוּא דְכְּתִיב (קהלת י) יָקָר
 מִחֲכָמָה וּמִכְבוֹד סְכָלוֹת מְעַט, מִשּׁוּם דְּהוּא תְּקוּנָא
 דְּחֲכַמְתָּא, וַיִּקְרָא דְחֲכַמְתָּא. וְעַל דָּא כְּתִיב, וְלִבִּי
 נִוְהַג בְּחֲכָמָה וְלֹאֲחוּז בְּסְכָלוֹת.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר יָקָר מִחֲכָמָה וּמִכְבוֹד, כְּלוּמַר
 יָקָרָא דְחֲכַמְתָּא וְנֹוֹי דִּילָהּ, וַיִּקְרָא דְכְבוֹד
 דְּלַעֲיִלָּא, מָאִי הִיא. סְכָלוֹת מְעַט. זַעִיר דְשִׁטּוּתָא
 אַחֲזִי וְגַלִּי יָקָרָא דְחֲכַמְתָּא וְכְבוֹד דְּלַעֲיִלָּא, יַתִּיר
 מִכָּל אַרְחִין דְּעֵלְמָא.

כִּי־תִרְוֹן הָאֹר מִן הַחֶשֶׁד, תוֹעֵלְתָא דְנִהוּרָא לָא
 אֲתִיָּא (נ"א אֲתִחֲזִיא) אֶלָּא מִן חֲשׂוּכָא. (וְלַעֲוִלָּם)

לשון הקודש

בְּחֲכָמָה וְלֹאֲחוּז בְּסְכָלוֹת.
 רַבִּי יוֹסִי אָמַר, יָקָר מִחֲכָמָה וּמִכְבוֹד,
 כְּלוּמַר, כְּבוֹד הַחֲכָמָה וְהַנּוּי שְׁלָהּ וְהַיָּקָר
 שֶׁל הַכְּבוֹד שֶׁלְמַעֲלָה מַה הוּא? סְכָלוֹת
 מְעַט, מְעַט שֶׁל שְׁטוּת, מִרְאָה וּמִגִּלָּה אֵת
 כְּבוֹד הַחֲכָמָה וְהַכְּבוֹד שֶׁל מַעֲלָה יוֹתֵר
 מִכָּל דְּרָכֵי הָעוֹלָם.

כִּי־תִרְוֹן הָאֹר מִן הַחֶשֶׁד, תוֹעֵלְתָא הָאֹר

וְהִינֵנוּ שֶׁרַב הַמְּנוּנָא סָבָא, בְּשִׁהּוּי
 לוּמְדִים מִמֶּנּוּ הַחֲבָרִים סוּדוֹת הַחֲכָמָה,
 הִיָּה מְסַדֵּר לִפְנֵיהֶם פֶּרֶק שֶׁל דְּבָרֵי
 שְׁטוּת, כְּדֵי שֶׁתֵּבֵא תוֹעֵלְתָ לְחֲכָמָה
 בְּשִׁבְלוֹ. זֶהוּ שֶׁכְּתוּב (קהלת י) יָקָר
 מִחֲכָמָה וּמִכְבוֹד סְכָלוֹת מְעַט, מִשּׁוּם
 שֶׁהִיא הַתְּקוּן שֶׁל הַחֲכָמָה וְכְבוֹד
 הַחֲכָמָה. וְעַל זֶה כְּתוּב, וְלִבִּי נִוְהַג

תְּקַיֵּן דְּחַוּרָא מָאי הִיא. אוֹכְמָא, אֶלְמָלָא אוֹכְמָא
 לָא אֶשְׁתְּמוּדַע חַוּרָא, וּבְגִין אוֹכְמָא, אֶסְתְּלִיק
 חַוּרָא וְאֶתִיקָר. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מִשָּׁל לְמַתּוֹק
 בְּמַר, דִּלָּא יָדַע אֵינַשׁ טַעְמָא דְּמִתִּיקָא, עַד דְּטַעִים
 מְרִירָא, מָאן עָבִיד לְהֵאֵי מְתִיקָא. הָוֵי אוֹמַר הֵאֵי
 מְרִירָא. וְהֵינּוּ דְּכִתִּיב, (קהלת ז) גַּם אֶת זֶה לְעוֹמֶת זֶה
 עָשָׂה הָאֱלֹהִים. וְכִתִּיב (דף מ"ח ע"א) (קהלת ז) טוֹב אֲשֶׁר
 תִּאָּחֹז בְּזֶה וְגַם מִזֶּה אֵל תִּנַּח יָדְךָ.

תָּאנָא בְּכַמְה דְּרַגִּין אֶתְקַרֵּי בַר נָשׁ: אָדָם, גְּבַר,
 אָנוּשׁ, אִישׁ. גְּדוּל שְׂבָבְכֻלָּם
 אָדָם. (משום) דְּכִתִּיב, (בראשית א) וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת
 הָאָדָם בְּצַלְמוֹ. וְכִתִּיב (בראשית ט) כִּי בְּצַלְמֵ אֱלֹהִים
 עָשָׂה אֶת הָאָדָם. וְלֹא כְּתִיב, גְּבַר, אָנוּשׁ, אִישׁ.
 אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֵי הָכִי, וְהֵא כְּתִיב (ויקרא א) אָדָם
 כִּי יִקְרִיב מִכֶּם קָרְבָן לַיהוָה. (ולא גְּבַר, אָנוּשׁ, אִישׁ) מָאן בְּעֵי

לשון הקודש

הָאֱלֹהִים. וְכַתּוּב טוֹב אֲשֶׁר תִּאָּחֹז בְּזֶה
 וְגַם מִזֶּה אֵל תִּנַּח אֶת יָדְךָ.
 שְׂנֵינּוּ, בְּכַמְה דְּרַגּוֹת נִקְרָא בֶן אָדָם:
 אָדָם, גְּבַר, אָנוּשׁ, אִישׁ. גְּדוּל שְׂבָבְכֻלָּם
 אָדָם, (משום) שְׂבָבְכוּב (בראשית א) וַיִּבְרָא
 אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ. וְכַתּוּב (שם ט) כִּי
 בְּצַלְמֵ אֱלֹהִים עָשָׂה אֶת הָאָדָם. וְלֹא
 כְּתוּב גְּבַר, אָנוּשׁ, אִישׁ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה,

לֹא בָאָה (נראית) אֵלָא מִתּוֹךְ הַחֲשֻׁבָה.
 (לעולם) תִּקּוּן הַלְבָן מֵהוּ? הַשְּׁחַר. אֶלְמָלָא
 הַשְּׁחַר לֹא נוֹדַע הַלְבָן, וּמִשׁוּם הַשְּׁחַר
 מִתְעַלָּה הַלְבָן וּמִתִּיקָר. אָמַר רַבִּי יִצְחָק,
 מִשָּׁל לְמַתּוֹק בְּמַר, שְׂאִין יוֹדַע אִישׁ טַעַם
 הַמַּתּוֹק עַד שְׁטוּעַם אֶת הַמַּר. מִי עוֹשֶׂה
 אֶת זֶה מַתּוֹק? הִנֵּה אוֹמַר זֶה הַמַּר. וְהֵינּוּ
 שְׂבָבְכוּב (שם ז) גַּם אֶת זֶה לְעַמֶּת זֶה עָשָׂה

לְמִקְרַב קָרַבְנָא. מָאן דְּאִיהוּ חַטָּאָה וְכֹתֵיב אָדָם.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק תָּא חַוִּי, קַיּוּמָא דְעֵלְמָא דְעֵלְאִין
וְתַתְּאִין, הוּא קָרַבְנָא. נִיחָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ
הוּא. וּמָאן אֲתַחַוִּי לְמִקְרַב קַמִּיהָ הֵאֵי נִיחָא, חַוִּי
אוֹמֵר הֵאֵי אָדָם, דִּי־קִירָא מִפְּלָא. אָמַר לִיה אֵי חֲכִי,
הָא כֹתֵיב, אָדָם פִּי יְהִיָּה בְעוֹר בְּשָׂרוֹ וְגו', וְהִיָּה
בְעוֹר בְּשָׂרוֹ לְנִנְעָא עֲרַעְתָּ. אָמַר לִיה, לְהֵאֵי בְעִי
קֻדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְדַבְּרָאָה יִתִּיר מִפְּלָא, דְּמָאן
דְּאִיהוּ בְּדַרְגָּא עֲלָאָה דְכֻלְהוֹן, לָא לִיתֵיב חֲכִי.

וּבְגִין כִּד פְּתִיב בְּאָדָם, וְהוּבָא אֶל הַכְּהֵן. וּבָא לָא
כֹתֵיב, אֶלָּא וְהוּבָא, דְּכָל מָאן דְּחָמֵי לִיה,
אֲתַתְּיִיב בֵּיה לְאֶקְרוּבֵי קַמִּי כַּהֲנָא, דִּדְיוּקְנָא קַדִּישָׁא
לָא לִיתֵיב חֲכִי. וְכֹתֵיב אִישׁ אוֹ אִשָּׁה כִּי יְהִיָּה בּוֹ

לשון הקודש

בְּשָׂרוֹ וְגו', וְהִיָּה בְעוֹר בְּשָׂרוֹ לְנִנְעָא
עֲרַעְתָּ. אָמַר לוֹ, אֵת זֶה עֲרִיף לְטַהַר
הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יוֹתֵר מִהַכֵּל, שְׁמִי
שֶׁהוּא בְּדַרְגָּה עֲלִיּוֹנָה שֶׁל כָּלֵם, לָא
יֵשֵׁב בָּךְ.

וּמִשּׁוּם כִּד פְּתִיב בְּאָדָם, וְהוּבָא אֶל
הַכְּהֵן. וּבָא לָא כְּתוּב, אֶלָּא וְהוּבָא. שְׁכַל
מִי שְׂרוּאָה אוֹתוֹ, מִתְּחִיב בּוֹ לְהַקְרִיבוֹ
לְפָנֵי הַכְּהֵן, שֶׁהִדְמוּת הַקְּדוּשָׁה לָא תֵּשֵׁב

אִם בָּךְ, וְהָרִי כְּתוּב (ויקרא א) אָדָם פִּי וְקָרִיב
מִכֶּם קָרְבָן לָהּ. מִי עֲרִיף לְהַקְרִיב קָרְבָן?
מִי שֶׁהוּא חוֹטָא, וְכְתוּב אָדָם.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בַּא רְאָה, קִיּוּם הָעוֹלָם
שֶׁל עֲלִיּוֹנִים וְתַתְּוֹנִים הוּא קָרְבָן,
הַנִּחַת שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. וּמִי רְאוּי
לְהַקְרִיב לְפָנָיו אֵת הַנִּחַת הַזֶּה? הֲוֵה
אוֹמֵר זֶה אָדָם, שְׂיִקֵּר מִן הַכֵּל. אָמַר לוֹ,
אִם בָּךְ, הִנֵּה כְּתוּב, אָדָם פִּי יְהִיָּה בְעוֹר

נִגַע וְגו', וְאִישׁ אֹ אוֹ אִשָּׁה כִּי יִהְיֶה בְעוֹר בְּשָׂרָם
בְּהָרֹת וְגו', וְלֹא כְתִיב בְּהוּ וְהוּבָא.

אָמַר לִיה, וְהָא כְתִיב (במדבר יב) וְהָאִישׁ מִשָּׁה, (שמות
לב) כִּי זֶה מִשָּׁה הָאִישׁ, אִמָּאִי לֹא אֶקְרִי
אָדָם. אָמַר לִיה מִשׁוּם דְּאֶקְרִי עֶבֶד לְמִלְפָּא,
דְּכְתִיב, (במדבר יב) לֹא בֶן עֶבְדִּי מִשָּׁה. (יהושע א) מִשָּׁה
עֶבְדִּי. וְאוֹף הָכִי אֶקְרִי אִישׁ לְגַבִּי אָדָם דְּלַעֲיָלָא.
אָמַר לִיה אִי הָכִי, וְהָא כְתִיב (שמות טו) יִי' אִישׁ
מִלְחָמָה, וְלֹא כְתִיב אָדָם. אָמַר לִיה (תהלים כה) סוֹד יִי'
לִירְאָיו. אָמַר לִיה אִי הָכִי אֲנָא בִּינִיָּהוּ (ס"א
יְתִיב) אֲתִיבוּ בְּכֻלָּא, וּבְאַתֵּר דָּא לֹא זְכִינָא.

אָמַר לִיה זִיל לְרַבִּי אַבָּא, דְּאַנָּא אוֹלִיפְנָא מְנִיָּה
עַל מְנַת דְּלֹא לְגַלְאָהּ. אָזַל לְגַבִּי דְרַבִּי
אַבָּא, אֲשַׁכְחִיָּה דְהָזָה דְרִישׁ וְאָמַר, אִימַתִּי אֲתֶקְרִי

לשון הקודש

בְּלִפְנֵי אָדָם שְׁלֻמְעֵלָה. אָמַר לוֹ, אִם כֶּךָ,
הָרִי כְתוּב (שמות טו) ה' אִישׁ מִלְחָמָה, וְלֹא
כְתוּב אָדָם. אָמַר לוֹ, סוֹד ה' לִירְאָיו.
אָמַר לוֹ, אִם כֶּךָ אֲנִי בִּינִיָּהֶם (ישע) הוֹשִׁיבוּ
בְּכַל, וּבְמָקוֹם הַזֶּה לֹא זְכִיבִי.

אָמַר לוֹ, לָךְ לְרַבִּי אַבָּא, שְׂאֲנִי לְמִדְתִּי
מִמְּנוּ שְׂלֵא עַל מְנַת לְגַלּוֹת. הֲלָךְ אֲזַל
רַבִּי אַבָּא, מְצָא אוֹתוֹ שְׁהִיָּה דוֹרֶשׁ

כֶּךָ. וּכְתוּב אִישׁ אֹ אוֹ אִשָּׁה כִּי יִהְיֶה בּוֹ נִגַע
וְגו', וְאִישׁ אֹ אוֹ אִשָּׁה כִּי יִהְיֶה בְעוֹר בְּשָׂרָם
בְּהָרֹת וְגו'. וְלֹא כְתוּב בְּהֵם וְהוּבָא.

אָמַר לוֹ, וְהָרִי כְתוּב (במדבר יב) וְהָאִישׁ
מִשָּׁה, כִּי זֶה מִשָּׁה הָאִישׁ, לָמָּה לֹא נִקְרָא
אָדָם? אָמַר לוֹ, מִשׁוּם שְׁנִקְרָא עֶבֶד
לְמִלְכָּה, שְׁכְתוּב (שם) לֹא בֶן עֶבְדִּי מִשָּׁה.
(יהושע א) מִשָּׁה עֶבְדִּי. וְאִם כֶּךָ נִקְרָא אִישׁ

שְׁלִימוֹתָא דְלַעֲיִלָא (נ"א דכלא), כִּד יְתִיב קְדָשָׁא בְרִיךְ
 הוּא בְּכוֹרְסִיָא. וְעַד דְּלֹא יְתִיב בְּכוֹרְסִיָא, לָא
 אֲשַׁתְּבַח שְׁלִימוֹתָא. דְּכְתִיב, (יחזקאל א) וְעַל דְּמוֹת
 הַכֶּסֶף דְּמוֹת כְּמַרְאֵה אָדָם עָלְיוּ מְלַמְעָלָה, מִשְׁמַע
 דְּכְתִיב אָדָם, דְּהוּא כְּלָלָא, וְשְׁלִימוֹתָא דְּכָלָא. אָמַר
 רַבִּי יְהוּדָה, בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דְּאֲשַׁכַּחִית לָךְ בְּהַאי.
 אָמַר לִיהּ אִי הָכִי הָא כְּתִיב (שמות טו) יי' אִישׁ
 מְלַחֲמָה, וְלֹא כְּתִיב אָדָם. אָמַר לִיהּ יָאוּת שְׂאֵלְתָּ.

תָּא תְּזִי, הָתָם לָא אֲשַׁתְּבַח שְׁלִימוֹתָא דְּכָלָא,
 וּבְגִינִי כִּד אֶקְרִי אִישׁ. אֲבָל הָכָא, שְׁלִימוֹתָא
 דְּכָלָא, וּכְלָלָא דְּכָלָא, בְּגִין כִּד אֶקְרִי אָדָם. קֹאמְרִי
 עֲלֵיהּ (תהלים קיט) טוֹב לִי תוֹרַת פִּיךָ מֵאֲלֹפִי זָהָב וּכֶסֶף.

תוֹ אָמַר לִיהּ, כְּתִיב (תהלים לו) אָדָם וּבְהִמָּה, וְלֹא
 כְּתִיב אִישׁ וּבְהִמָּה. אָמַר לִיהּ וְלֹא.

לשון הקודש

לו, אם כך, הרי כתוב ה' איש מלחמה,
 ולא כתוב אדם. אמר לו, יפה שאלת.
 בא ראה, שם לא נמצאת שלמות של
 הכל, ומשום כך נקרא איש. אבל כאן
 שלמות הכל והכלל של הכל, משום כך
 נקרא אדם. קרא עליו, (תהלים קיט) טוב לי
 תורת פיך מאלפי זהב וכסף.
 עוד אמר לו, כתוב (שם לו) אדם ובהמה,

ואומר: מתי נקראת שלמות של מעלה
 (של הכל)? כשיושב הקדוש ברוך הוא
 בכסא, ועד שלא יושב בכסא, לא
 נמצאת שלמות, שכתוב (יחזקאל א) ועל
 דמות הכסא דמות כמראה אדם עליו
 מלמעלה. משמע שכתוב אדם, שהוא
 הכלל ושלמות הכל. אמר רבי יהודה,
 ברוך הרחמן שמצאתי אותך בזה. אמר

וְהִכְתִּיב (שמות יא) לְמַאִישׁ וְעַד בְּהֵמָה. אֲבָל מִה
 דְּכִתִּיב אָדָם וּבְהֵמָה, כָּמָה דְּכִתִּיב, (מלכים א, ה) מִן
 הָאָרֶץ אֲשֶׁר בְּלַבְנוֹן עַד הָאֲזוּב אֲשֶׁר יוֹצֵא בְּקִיר.
 אוֹרְחִייה דְקָרָא הוּא, דְּנָקִיט עֲלָא מְפֻלְהוּ, וְנִמְיָד
 מְפֻלְהוּ. אוֹף הָבֵא עֲלָא דְכֻלָּא, אָדָם, וְנִמְיָד
 מְפֻלָּא בְּהֵמָה.

אָמַר לִיה וְהָא כְּתִיב (בראשית ב) וְאָדָם אֵין לַעֲבוֹד
 אֶת הָאָדָמָה. אָמַר לִיה, תָּא חַזִּי, דְּכָל
 מַה דִּי בְּעֵלְמָא לָא חַזִּי אֱלָא בְּנֵינִיה דְּאָדָם,
 וְכֻלְהוּ בְּנֵינִיה מִתְקִימִי, וְלָא אֶתְחַזִּיאוּ בְּעֵלְמָא,
 וְכֻלְהוּ אֶתְעַכְּבוּ עַד דִּיִּיתִי תְּהוּא דְּאֶקְרִי אָדָם.
 הָדָא הוּא דְּכִתִּיב, (בראשית ב) וְכָל שִׁית הַשָּׂדֶה טָרֵם
 יִהְיֶה בְּאָרְץ וְגו'. טָרֵם: עַד לָא, כְּתַרְגוּמוֹ. מְשוּם
 דְּדִיּוֹקְנָא עֲלָא לָא אֶתְחַזִּי, הָדָא הוּא דְּכִתִּיב

לשון הקודש

אָמַר לוֹ, וְהָרִי כְּתוּב (בראשית ב) וְאָדָם אֵין
 לַעֲבוֹד אֶת הָאָדָמָה. אָמַר לוֹ, כָּא וְרָאָה
 שְׂפָל מַה שְּׂפֻעוּלָם אֵינוּ אֱלָא בְּשָׁבִיל
 הָאָדָם, וְכֻלָּם בְּגֻלְלוּ מִתְקִימִים וְלָא
 נְרָאִים בְּעוּלָם, וְכֻלָּם הִתְעַכְּבוּ עַד שְׂיַבֵּא
 אוֹתוֹ שְׂנִקְרָא אָדָם. וְהוּ שְׂפֻתוּב (שם) וְכָל
 שִׁית הַשָּׂדֶה טָרֵם יִהְיֶה בְּאָרְץ וְגו'. טָרֵם:
 עַד שְׂלָא, כְּתַרְגוּמוֹ. מְשוּם שְׂלָא נְרָאָתָה

וְלָא כְּתוּב אִישׁ וּבְהֵמָה. אָמַר לוֹ, וְלָא?
 וְהָרִי כְּתוּב (שמות יא) לְמַאִישׁ וְעַד בְּהֵמָה.
 אֲבָל מַה שְּׂפֻתוּב אָדָם וּבְהֵמָה, כְּמוֹ
 שְׂפֻתוּב (מלכים א-ה) מִן הָאָרֶץ אֲשֶׁר בְּלַבְנוֹן
 עַד הָאֲזוּב אֲשֶׁר יוֹצֵא בְּקִיר. דְּרַךְ הַכְּתוּב
 הוּא, שְׂלוּקָת הָעֲלִיּוֹן מְפֻלָּם וְהַנְּמוּד
 מְפֻלָּם. אִף כָּאֵן הָעֲלִיּוֹן שְׁל הַכָּל – אָדָם,
 וְהַנְּמוּד מִהַכָּל – בְּהֵמָה.

וְאָדָם אִין, כְּלוּמַר, כְּלָהוּ אֶתְעַכְבוּ בְּגִינִיהָ דְהָאִי
דְיוֹקְנָא, עַד דְּאֶתְחַזִּי.

וּבְגִין כְּדָ לֹא אֶתְחַזִּי (נִיֵּא אֶתְבְּרִי) הָאִי דְיוֹקְנָא, אֶלָּא
כְּדְיוֹקְנָא דְאֶתְחַזִּי לִיהָ, הָדָא הוּא
דְכְתִיב, (בראשית ב) וַיִּצַּר יי' אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם, בְּשֵׁם
מְלֵא. כְּמָה דְאֹקִימָנָא, דְּאִיהוּ שְׁלִימוּתָא דְכֹלָא,
וּכְלָלָא דְכֹלָא.

תְּאֵנָא, בְּשֵׁשִׁי נִבְרָא אָדָם, בְּשַׁעָה שְׁנַשְׁלָם
הַכְּסָא. וְנִקְרָא כְּסָא, דְכְתִיב, (מלכים א,
י) שֵׁשׁ מַעְלוֹת לַכְּסָא. וּלְפִיכֵךְ נִבְרָא הָאָדָם בְּשֵׁשִׁי,
שְׁהוּא רְאוּי לִישֵׁב עַל הַכְּסָא. וְתֵאֵנָא כִּיּוֹן דְּנִבְרָא
אָדָם אֶתְתַּקֵּן כֹּלָא, וְכָל מָה דְלַעִילָא וְתַתָּא, וְכֹלָא
אֶתְכֻלִּיל בְּאָדָם.

תְּנִיָּא אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כְּתִיב (יחזקאל א) וְדַמוֹת פְּנֵיהֶם
פְּנֵי אָדָם, כְּלָלָא דְכֹלָא, וְכֹלָא כְּלִילָן בְּהָאִי

לשון הקודש

לְמַדְנֵנוּ, בְּשֵׁשִׁי נִבְרָא אָדָם, בְּשַׁעָה
שְׁנַשְׁלָם הַכְּסָא. וְנִקְרָא כְּסָא, שְׁכִתוּב
(מלכים-א י) שֵׁשׁ מַעְלוֹת לַכְּסָא. וּלְפִיכֵךְ
נִבְרָא הָאָדָם בְּשֵׁשִׁי, שְׁהוּא רְאוּי לִישֵׁב
עַל הַכְּסָא. וְלְמַדְנֵנוּ, כִּיּוֹן שְׁנִבְרָא אָדָם,
הַכֹּל הִתְתַּקֵּן, וְכָל מָה שְׁלַמְעֵלָה וְלַמַּטָּה,
וְהַכֹּל נִכְלָל בְּאָדָם.

שְׁנִינֵנוּ, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כְּתוּב (יחזקאל א)

הַדַּמוֹת הָעֲלִיּוֹנָה. זְהוּ שְׁכִתוּב וְאָדָם אִין.
כְּלוּמַר, כְּלָם הִתְעַכְבוּ בְּשִׁבְלָהָ שֶׁל
הַדַּמוֹת הַזֹּאת עַד שְׁנִבְרָאתָה.

וּמַשּׁוּם כְּדָ לֹא נִבְרָאתָה (נִבְרָאתָ) הַדַּמוֹת הַזֹּו
אֶלָּא בְּדַמוֹת שְׁרָאוּיָהּ לָהּ. זְהוּ שְׁכִתוּב
(שם) וַיִּצַּר ה' אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם, בְּשֵׁם
מְלֵא, כְּמֹו שְׁכִבְאַרְנוּ, שְׁהוּא שְׁלַמְוֹת הַכֹּל
וְהַכֹּלָל שֶׁל הַכֹּל.

דִּיּוֹקְנָא. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה וְהָא כְּתִיב (יחזקאל א) וּפְנֵי
 אַרְיֵה אֶל תִּימִין לְאַרְבַּעַתֶּם, וּפְנֵי שׁוֹר (דף מ"ח ע"ב)
 מִהַשְּׂמַאל לְאַרְבַּעַתֶּן, אָמַר לִי הֲלֹא אִפִּי אָדָם
 הוּוּ, וּבְהִיּוֹא דִּיּוֹקְנָא דְאָדָם, אֶתְחַזְיִין כָּל גְּזוּזִין וְכָל
 דִּיּוֹקְנִין. פְּמָה דְתַנִּינָן אֲנִפּוּי אֲנִפֵּי נִשְׂרָא, לָא דְהוּא
 נִשְׂרָא, אֶלָּא דְאֶתְחַזִּי בְּדִיּוֹקְנָא דְאָדָם, מִשּׁוּם דְּפְלִיל
 כָּל גְּזוּזִין וְכָל דִּיּוֹקְנִין.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, תָּא חַזִּי, כָּל מָאן דְּאִיהוּ תַּחֲתֵ
 שׁוּלְטָנֵי דְאָדָם, אֶתְקַרֵּי אִישׁ. מִשּׁוּם
 דְּאֶתְתַּקֵּן בְּגוּזָא דְאָדָם, מִדְּרָגָא אַחְרָא דְהוּהּ בֵּיה
 בְּקַדְמִיתָא. דְּתַנִּיא בְּרִזָּא עֲלָאָה בְּסַפְרָא דְעֲנִיעוּתָא,
 כִּד אֶתְבְּרִי אָדָם, נַחַת בְּדִיּוֹקְנָא קַדִּישָׁא עֲלָאָה,
 וְנַחַתוּ עַמִּיהַ תְּרִין רוּחִין, מִתְּרִין סְטָרִין, מִימִינָא
 וּמִשְׂמַאלָא, כָּלְלָא דְאָדָם. וְרוּחָא דִּימִינָא, אֶתְקַרֵּי

לשון הקודש

הַגְּזוּזִים וְכָל הַדְּמִיּוֹת.
 אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כֹּא רָאָה, כָּל מִי שֶׁהוּא
 תַּחַת שְׁלֹטוֹנוֹ שֶׁל אָדָם, נִקְרָא אִישׁ,
 מִשּׁוּם שֶׁהִתְתַּקֵּן בְּגוּן שֶׁל אָדָם מִדְּרָגָה
 אַחֲרַת שֶׁהִיָּתָה לוֹ בְּרֵאשׁוֹנָה. שְׁלַמְדְּנוּ
 בְּסוּד עֲלִיּוֹן בְּסַפְרָא דְעֲנִיעוּתָא, כְּשֶׁנִּבְרָא
 אָדָם, יָרַד בְּדַמּוֹת קְדוּשָׁה עֲלִיּוֹנָה, וְיָרְדוּ
 עִמּוֹ שְׁתֵּי רוּחֹת מְשֻׁנֵּי עֲדָדִים, מִימִין
 וּמִשְׂמַאל, הַכֹּלֵל שֶׁל אָדָם. וְהָרוּחַ שֶׁל

וְדַמּוֹת פְּנִיהֶם פְּנֵי אָדָם, הַכֹּלֵל שֶׁל הַכֹּל,
 וְהַכֹּל כְּלוּלִים בְּדַמּוֹת הַזֹּאת. אָמַר רַבִּי
 יְהוּדָה, וְהָרִי כְּתוּב וּפְנֵי אַרְיֵה אֶל תִּימִין
 לְאַרְבַּעַתֶּם וּפְנֵי שׁוֹר מִהַשְּׂמַאל
 לְאַרְבַּעַתֶּן? אָמַר לוֹ, הַכֹּל הָיוּ פְּנֵי אָדָם,
 וּבְאוֹתָהּ דַּמּוֹת שֶׁל אָדָם נִרְאִים כָּל
 הַגְּזוּזִים וְכָל הַדְּמִיּוֹת. כְּמוֹ שֶׁשְּׂנִינָנוּ, פְּנֵי
 פְּנֵי נִשְׂרָא, לֹא שֶׁהוּא נִשְׂרָא, אֶלָּא שֶׁנִּרְאָה
 בְּדַמּוֹת שֶׁל אָדָם, מִשּׁוּם שֶׁכֹּלֵל אֶת כָּל

נִשְׁמָתָא קַדִּישָׁא, דְּכָתִיב, (בראשית ב) וַיִּפַּח בְּאַפָּיו
 נִשְׁמַת חַיִּים. וְרוּחָא דְשָׁמְאָלָא, אֶתְקַרֵּי נֶפֶשׁ חַיָּה,
 וְהוּא אֲזִיל וְנָחִית מֵעֵילָא לְתַתָּא, וְלֹא אֶתִּישְׁבָּא
 בְּתַדִּי אַחֲרָא.

כִּד חָוָה עֵייל שְׁבָתָא, וְחָוָה חָב אָדָם, אֶתְעֵבִידוּ (נ"א
 אֶתְנַגִּידוּ) מִהֵהוּא רוּחָא שְׁמְאָלָא, בְּרִיין מִתְפַּשְׁטָן
 בְּעֵלְמָא, וְלֹא אֶסְתֵּימוּ גּוּפָא דְלַהוּן. וְאֶתְחַבְּרוּ
 בְּהַאי גּוּפָא דְאָדָם, בְּדְכוּרָא וְנוֹקְבָא, וְאֶתִּילִידוּ
 בְּעֵלְמָא. וְאֵלִין אֶקְרוּן נְגַעֵי בְּנֵי אָדָם. תַּנָּא, עֲלֵאִין
 מִנֵּיהוּ דְלֹא אֶתְדַבְּקוּ לְתַתָּא, וְתַלְיִין בְּאַזְוִירָא,
 וְשִׁמְעִין מַה דְשִׁמְעִין מִלְּעֵילָא. וּמִנֵּיהוּ יִדְעִין אֵינּוּן
 אַחֲרַנִּין לְתַתָּא.

תַּנָּא, מִן בּוֹצִינָא דְקַרְדֵּינּוּתָא, נְפָקִין תְּלַת מְאָה
 וְעֶשְׂרִים וְחֲמִשׁ גִּיצוּצֵי, מִתְגַּלְפִּין וּמִתְאַחֲדָן
 בְּחַדָּא מְסַטְרָא דְגְבוּרָה, דְאֶקְרוּן גְבוּרוֹת, (ס"א

לשון הקודש

והתחברו עם גוף האדם הזה, עם זכר
 ונקבה, ונולדו בעולם. ואלו נקראים נגעי
 בני אדם. למדנו, העליונים מהם שלא
 נדבקו למטה ותלויים באויר, ושומעים
 מה ששומעים מלמעלה, ומהם יודעים
 אותם האחרים למטה.

למדנו, מהניצוץ הקשה יוצאים שלש
 מאות ועשרים וחמשה ניצוצות, תקוקים

הימין נקראת נשמה קדושה, שכתוב
 (בראשית ב) ויפח באפיו נשמת חיים. והרוח
 של השמאל נקראת נפש חיה, והיתה
 הולכת ויורדת ממעלה למטה, ולא
 מתישבת עם האחרת.

באשר נכנסה השבת ואדם היה חוטא,
 נעשו (נשפעו) מאותה רוח השמאל בריות
 שמתפשטות בעולם, וגופם לא הסתים,

וּמַתְּלַבְּדֵן) בַּחֲדָא, וְאַתְעָבִידוּ חַד. (גופא) וְכַד עֵיילִין אֵלֵין
בְּגוּפָא, אֶקְרִי אִישׁ. (ס"א וְלֹא אִישׁ דָּא) דָּא דְתַנִּינָן אִישׁ
תָּם וַיִּשָּׂר אִישׁ צְדִיק, וְאִישׁ דְּהֶכְא, אִישׁ מְלַחְמָה
כְּתִיב, וְכֹלֵא סָלִיק דִּינָא, וְכֹלֵא חֲדָא. אָמַר רַבִּי
יְהוּדָה אֲמַאי. לָא הוּא בִידֵיהּ (דְּרַבִּי יִצְחָק). אָתוּ שְׂאִילוֹ
קָמִיהּ דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמַר לוֹן, תּוּ קְשִׁיא, דְּהָא
תַּנִּינָן כְּתִיב (בְּרֵאשִׁית ב) לְזֹאת יִקְרָא אִשָּׁה כִּי מֵאִישׁ
לָקַחָה זֹאת, וְתַנִּינָן מָאן אִישׁ דָּא חֶסֶד, וְהֶכְא
אֲמַרִיתוּ דְהוּא דִּינָא.

אֵלֵא הָכִי תֵאנָא, פְּלֵא הוּא בְּחַד מַתְקֵלָא סְלֵקָא,
וְכֹלֵא חַד. וּמִשּׁוּם דְּדִינֵי תַתָּאי
מַתְאַחֲדֵן (ג"א וּמַתְּלַבְּדֵן) וּמַתְּחַבְּרֵן בְּשַׁעְרוֹי דְהָאֵי. אֶקְרִי
הוּא דִּינָא קְשִׁיא, וְכַד אַתְעָבֵר מִנִּיהּ שַׁעְרָא
דְּרִישָׂא, אַתְבָּסָם, וְדִינֵין דְלִתְתָא לָא אֲזִדְמֵנוּ. וּבְגִין

לשון הקודש

שְׂכַתוּב, (בְּרֵאשִׁית ב) לְזֹאת יִקְרָא אִשָּׁה כִּי
מֵאִישׁ לָקַחָה זֹאת. וְשַׁנִּינוּ, מִי זֶה אִישׁ
חֶסֶד, וּכְאֵן אֲמַרְתֶּם שְׂהוּא דִין?
אֵלֵא כֹּךְ לְמַדְנֵי, הַכֵּל הוּא בְּמִשְׁקַל אַחַד
עוֹלָה, וְהַכֵּל אַחַד. וּמִשּׁוּם שְׂהַדִּינִים
הַתְּחַתּוּנִים אַחֲזוּזִים (וּמַתְּלַבְּדִים) וּמַתְּחַבְּרִים
בְּשַׁעְרוֹתָיו שֶׁל זֶה, הוּא נִקְרָא הַדִּין
הַקָּשָׂה, וּכְשֶׁעוֹבֵר מִמֶּנּוּ הַשַּׁעַר שֶׁל הָרֹאשׁ
- נִמְתַּק, וְהַדִּינִים שֶׁל מִסָּה לֹא מְזַדְמְנִים,

וְאַחֲזוּזִים יַחַד מִצַּד הַגְּבוּרָה, שְׂנַקְרָאִים
גְּבוּרוֹת, (וּמַתְּלַבְּדִים) יַחַד וְנַעֲשׂוּ אַחַד (גוף).
וּכְשֶׁאֵלֶּה נִכְנָסִים לְגוֹף, הוּא נִקְרָא אִישׁ.
(לֹא אִישׁ זֶה) זֶה שְׂשַׁנִּינוּ, אִישׁ תָּם וַיִּשָּׂר אִישׁ
צְדִיק. וְהָאִישׁ שֶׁל כָּאן, כְּתוּב אִישׁ
מְלַחְמָה, שֶׁהַכֵּל עוֹלָה דִין, וְהַכֵּל אַחַד.
אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, לְמָה? לֹא הִיָּה בִידּוֹ (שֶׁל
רַבִּי יִצְחָק)? כָּאוּ שְׂאִלוֹ לְפָנַי רַבִּי שְׁמַעוֹן.
אָמַר לָהֶם, עוֹד קָשָׂה, שְׂהַרִי שַׁנִּינוּ

כָּךְ אֶקְרִי טָהוֹר. דְּלֹא אֶקְרִי טָהוֹר, אֶלָּא כִּד נָפִיק
 מִסְטָרָא דְמִסְאָבָא, וְכִד נָפִיק מִן מִסְאָבָא, אֶקְרִי
 טָהוֹר. דְּכַתִּיב, (איוב יד) מִי יִתֵּן טָהוֹר מִטְּמֵא. מִטְּמֵא
 וְדָא, וְהָכָא כְּתִיב, וְאִישׁ כִּי יִמְרֹט רֹאשׁוֹ קִרְחַ
 הוּא טָהוֹר הוּא.

וְהָא חֲזִי, בְּרִישָׁא דְהָא אִישׁ, בּוֹצִינָא דְקַרְדֵּינּוּתָא.
 וּבְגִין כָּךְ גּוֹלְגַלְתָּא דְרִישָׁא דְהָא, סוּמְקָא
 כְּלָא כְּוֹרְדָא, וְשַׁעְרֵי סוּמְקֵי בְּנוֹ סוּמְקֵי, וְתַלְיִין
 מִנִּיהּ כְּתָרִין תַּתְּאִין דְלִתְתָּא, דְמַתְעָרִין דִּינִין
 בְּעֵלְמָא. וְכִד אֶתְעַבְרַ מִנִּיהּ שַׁעְרָא וְאֶתְגְּלִישׁ, מַחְסַד
 עֲלָאָה אֶתְבָּסָם כְּלָא, וְאֶתְקְרִי טָהוֹר עַל שְׁמִיָּה.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אִי אֶתְקְרִי עַל שְׁמִיָּה, קְדוּשׁ
 אֶתְקְרִי, וְלֹא טָהוֹר. אָמַר לִיהּ לָאוּ הָבִי,
 דְקְדוּשׁ לָא אֶתְקְרִי אֶלָּא כִּד תְּלִי שַׁעְרָא.

לשון הקודש

אֲדַמָּה כְּלָה פְּשׁוּשְׁנָה, וְהַשְּׁעָרוֹת אֲדַמּוֹת
 בְּתוֹךְ אֲדַמּוֹת, וְתַלְוִיִּים מִמֶּנּוּ כְּתָרִים
 תַּחְתּוֹנִים שְׁלֻמָּה שְׁמַעוֹרָרִים דִּינִים
 בְּעוֹלָם, וְכַשְׁעוֹבֵר מִמֶּנּוּ הַשַּׁעַר וְנִגְלַשׁ,
 מִהַחְסַד הָעֲלִיזִין הַכֹּל נִמְתַּק, וְנִקְרָא טָהוֹר
 עַל שְׁמוֹ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אִם נִקְרָא עַל שְׁמוֹ –
 קְדוּשׁ נִקְרָא וְלֹא טָהוֹר? אָמַר לוֹ, לֹא

וּמִשׁוּם כָּךְ נִקְרָא טָהוֹר. שְׁלֹא נִקְרָא
 טָהוֹר, אֶלָּא בְּשׁוּיָצָא מִצַּד הַטְּמֵאָה,
 וּכְשׁוּיָצָא מִצַּד הַטְּמֵאָה נִקְרָא טָהוֹר,
 שְׁכַתּוֹב (איוב יד) מִי יִתֵּן טָהוֹר מִטְּמֵא.
 מִטְּמֵא וְדָא, וְכֵאֵן כְּתוּב וְאִישׁ כִּי יִמְרֹט
 רֹאשׁוֹ קִרְחַ הוּא טָהוֹר הוּא.

וּבֵא רָאָה, בְּרֹאשׁ הָאִישׁ הִנֵּה נִיְצוּן
 הַקְּשָׁה, וּמִשׁוּם כָּךְ גּוֹלְגַלְתָּ הַרְאֵשׁ שֶׁל זֶה

דְּקְדוּשָׁה בְּשֵׁעָרָא תְּלִי, דְּכַתִּיב, (במדבר ו) קְדוּשׁ יְהִיהַ
גִּדְל פְּרַע שְׂעַר רֵאשׁוֹ. וְהֵא אֶקְרִי טָהוֹר, מִסְּטָרָא
דְּתַלְיִין לְתַתָּא מִנִּיהּ, וּבְנִינִי כִּד אֶתְעַבְר מִנִּיהּ
שֵׁעָרָא, וְאֶתְדַכֵּיא.

וְתָא חָזִי כָּל מָאן דְּאִיהוּ מִסְּטָרָא דְּדִינָא, וְדִינִין
מִתְאַחֲדִין בֵּיתָהּ, לָא אֶתְדַכֵּי, עַד דְּאֶתְעַבְר
מִנִּיהּ שֵׁעָרָא, וּמִדְּאֶתְעַבְר מִנִּיהּ שֵׁעָרָא אֶתְדַכֵּי. וְאִי
תִּימָא אָדָם. לָא חָכִי, דְּהָא הוּא שְׁלִימוּתָא דְּכָלָא,
וְרַחֲמֵי אֶשְׁתַּכְּחוּ בֵּיתָהּ. בְּגִין כִּד לָא חָכִי דְּכָלְהוּ
קְדוּשָׁאן וְקַדִּישֵׁין אֶתְיַחֲדוּ בֵּיתָהּ. אֲבָל הֵא, הוּא
דִּינָא, וְדִינִי אֶתְאַחֲדִין בֵּיתָהּ, לָא אֶתְבָּסֵם עַד
דְּאֶתְעַבְר מִנִּיהּ שֵׁעָרָא.

תָּא חָזִי, דְּהָא לִינְיָא דְּאֶתּוּ מִהֵא סְטָרָא דְּדִינָא,
לָא מִתְדַכֵּאן עַד דְּאֶתְעַבְרוּ מִנְּהוֹן שֵׁעָרָא.

לשון הקודש

שְׂעוּבַר מִמְּנוּ הַשְּׂעַר. וּמִשְׂעוּבַר מִמְּנוּ
הַשְּׂעַר, גִּטְהָר. וְאִם תֵּאמַר אָדָם – לָא
כִּד, שְׁהַרִי הוּא שְׁלֵמוֹת הַכֹּל, וְנִמְצָאִים
בּוּ רַחֲמִים. מִשּׁוּם כִּד לָא כִּד, שְׁכַל
הַקְּדוּשׁוֹת וְהַקְּדוּשִׁים הַתִּיחֲדוּ בּוּ. אֲבָל זֶה
– הוּא דִּין, וְהַדִּינִים אַחֲזִיזִים בּוּ, לָא נִמְתַּק
עַד שְׂעוּבַר מִמְּנוּ הַשְּׂעַר.
בֵּא רֵאה, שְׁהַרִי הַלּוּיִם שְׂבָאוּ מִצֵּד הַדִּין

כִּד, שְׂקְדוּשׁ לָא נִקְרָא אֱלָא כְּשֵׁה־שְׂעַר
תְּלוּי, שְׁהַקְּדוּשָׁה תְּלוּיָהּ בְּשֵׁעַר, שְׁכַתּוּב
(במדבר ו) קְדוּשׁ יְהִיהַ גִּדְל פְּרַע שְׂעַר רֵאשׁוֹ.
וְזֶה נִקְרָא טָהוֹר, מִהַצֵּד שְׁתַּלְוִיִּים לְמִטָּה
מִמְּנוּ. וּמִשּׁוּם כִּד עוּבַר מִמְּנוּ הַשְּׂעַר
וְנִטְהָר.
וּבֵא רֵאה, כָּל מִי שֶׁהוּא מִצֵּד הַדִּין
וְהַדִּינִים נֶאֱחָזִים בּוּ, לָא נִטְהָר, עַד

וְדָבַרְתִּיב, (במדבר ח) וְכֹה תַעֲשֶׂה לָהֶם לְטַהָרֵם הַזֶּה
 עֲלֵיהֶם מִי חַטָּאת וְהֶעֱבִירוּ תַעַר עַל כָּל בְּשָׂרָם וְגו'.
 וּבְגִין דִּיתַבְּסֻמוֹן יִתִּיר, בְּעֵי כַהֲנָא דְאַתָּא מִסְטָרָא
 דְחֶסֶד עֲלָא, לְאַרְמָא לֹון, דְדָבַרְתִּיב, (במדבר ח) וְהִנִּיף
 אֶהְרֹן אֶת הַלְוִיִּם תְּנוּפָה לִפְנֵי יי'. כְּמָה דְאִיהוּ
 לְהַאי אִישׁ דְלַעֲלָא, דְכֹד בְּעֵי לְאַתְבְּסָמָא (דף מ"ח ט)
 יִתִּיר, אֶתְנַלְיָא בֵיה חֶסֶד עֲלָא, וְאַתְבְּסָם.
 וּמְבָסָם הוּא, לְתַתָּא.

וְהַאי אִישׁ בְּכָלְלָא דְאָדָם הוּא. וְכֹד בְּעֵי קְדָשָׁא
 בְּרִיד הוּא לְאַנְחָא קְרָבָא, בְּהַאי אִישׁ אֲנַח
 בְּהוּ קְרָבָא, דְדָבַרְתִּיב (שמות טו) יי' אִישׁ מְלַחֲמָה, בְּהַאי
 אִישׁ מִמֶּשׁ. וְלֹא אֲנַח בְּהוּ קְרָבָא, עַד דְאַעְפֵּר לִיה
 שְׁעָרָא דְרִישָׁא, בְּגִין דִּישְׁתַּלְשְׁלוֹן מִשְׁלִישׁוּלִיהוֹן,
 וְיַתְבְּרוֹן כָּל אֵינוֹן בְּתַרִּין דְמִתְאַחְדָּן בְּשְׁעָרֵי. הַדָּא

לשון הקודש

וממתיק הוא למטה.
 וְהַאיִשׁ הַזֶּה הוּא בְּכָלְלָא שֶׁל אָדָם,
 וּכְשֶׁרוּצָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַלְחֵם
 בְּקָרְב, בְּאִישׁ הַזֶּה הוּא נִלְחָם בָּהֶם
 בְּקָרְב, שְׂכָתוּב (שמות טו) ה' אִישׁ מְלַחֲמָה,
 בְּאִישׁ הַזֶּה מִמֶּשׁ. וְלֹא נִלְחָם בָּהֶם בְּקָרְב,
 עַד שְׁעוֹבֵר לוֹ שְׁעַר הָרִאשׁ, כְּדִי
 שִׁישְׁתַּלְשְׁלוּ מִהַשְׁתַּלְשְׁלוֹתָם, וַיִּשְׁבְּרוּ כָּל
 אוֹתָם הַכְּתָרִים הָאֲחוּזִים בְּשַׁעֲרוֹת. זֶהוּ

הַזֶּה לֹא נִטְהָרִים עַד שְׁעוֹבֵר מֵהֶם הַשְּׁעַר,
 שְׂכָתוּב (שם ח) וְכֹה תַעֲשֶׂה לָהֶם לְטַהָרֵם
 הַזֶּה עֲלֵיהֶם מִי חַטָּאת וְהֶעֱבִירוּ תַעַר עַל
 כָּל בְּשָׂרָם וְגו'. וְכִדִּי שִׁימְתִּקוּ יוֹתֵר, צְרִיד
 הַבְּהֵן, שֶׁהוּא מִצַּד הַחֶסֶד הָעֲלִיוֹן, לְהָרִים
 אוֹתָם, שְׂכָתוּב וְהִנִּיף אֶהְרֹן אֶת הַלְוִיִּם
 תְּנוּפָה לִפְנֵי ה'. כְּמוֹ שֶׁהוּא לְאִישׁ הַזֶּה
 שְׁלִמְעָלָה, שְׂכָאֲשֶׁר רוּצָה לְהִתְמַתֵּק
 יוֹתֵר, מִתְנַלְּה בּוֹ חֶסֶד עֲלִיוֹן, וְנִמְתֵּק.

הוא דכתיב, (ישעיה ז) ביום ההוא יגלה יי' וגו'. בעברי נהר במלך אשור את הראש ושער הרגלים וגם את הזקן תספה.

תאנא, וכה תעשה להם לטהרם. מאי וכה. בגוונא דלעילא, הוה עליהם מי חטאת, שיורי טלא דבדולחא הכא מי חטאת, דאינון שיורי טלא. לזמנא דאתי כתיב, (יחזקאל לו) וזרקתי עליכם מים טהורים. וכבסו בגדיהם, בגוונא דלעילא, דתקונוי דהאי איש אתסחן בחדר עלאה ואתדפי מכלא.

ותנינן, אמאי כתיב בתער ולא במספרים. אלא משום דיתעבר שערא בשרשוי, ויתעברון מניה דינין תתאין משולשוליהון. ולזמנא דיתפשרון עובדין לתתא, זמין קדשא ברוך הוא שערא דא לאעברא ליה, ולמגלשיה בגין דלא

לשון הקודש

שכתוב (ישעיה ז) ביום ההוא יגלה ה' וגו', בעברי נהר במלך אשור את הראש ושער הרגלים וגם את הזקן תספה.

למדנו, וכה תעשה להם לטהרם. מה זה וכה? כמו שלמעלה, הוה עליהם מי חטאת, שיורי הטל של הבדולח פאן מי חטאת, שהם שיורי הטל. לעתיד לבא כתוב, (יחזקאל לו) וזרקתי עליכם מים

ושנינו, למה כתוב בתער, ולא במספרים? אלא, משום שיעבר השער בשרשו ויעברו ממנו הדינים התחתונים מהשתלשלותם. ובזמן שיכשרו המעשים למטה, עתיד הקדוש ברוך

יִצְמַח וְיִרְבֶּה, וְכָתִיב כִּי יִמְרַט רֹאשׁוֹ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, רַב מִכָּל לְיוֹאֵי, קָרַח הָיָא,
דְּעַבְדִּיהּ קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְתַתָּא, כְּגִוּוֹנָא
דְּלַעִילָא, וְקַרְיִיהּ קָרַח. אִימַתִּי. כְּשִׁעְתָּא דְּגַלְיִישׁ
כְּגִינִיָּה לְהָא אִישׁ, וְכָתִיב קָרַח הוּא.

וְכַד חָמָא קָרַח רִישִׁיהּ בְּלֹא שַׁעְרָא, וְחָמָא לְאַהֲרֹן
מִתְקַשְׁט בְּקִשׁוּמֵי מַלְכִין, אֲתִזְלֹל בְּעִינֵיהּ
וְקַנָּא לְאַהֲרֹן. אָמַר לִיהּ קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲנָא
עַבְדִּית לָךְ כְּגִוּוֹנָא דְּלַעִילָא, לָא בַּעֲאֵת לְאַעְלָאָה
בְּעַלְאִין, חוֹת לְתַתָּא וְהוּי בְּתַתָּאִין. וְכָתִיב, (במדבר טז)
וַיִּרְדּוּ חַיִּים שְׂאוֹלָה. מָאִי אִיהוּ שְׂאוֹל. גִּיהֶנֶם. דְּתַמָּן
צְוֹחִין חַיִּיבִין, וְלִית מָאן דְּמַרְחֵמֵי עֲלֵיהֶוּ. וְזַמְיִנִין
אִינוּן לְאַחֲרֵיא וְלַאֲעֵלָא, כַּד יִתְעַר קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא

לשון הקודש

וְרָאָה אֶת אַהֲרֹן מִתְקַשְׁט בְּקִשׁוּמֵי
מַלְכִים, הוֹדֵלֹל בְּעִינָיו וְקַנָּא לְאַהֲרֹן.
אָמַר לוֹ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא: אֲנִי עֲשִׂיתִי
אוֹתְךָ כְּמוֹ שְׁלֹמֶעֱלָה, לֹא רָצִיתָ לְעֵלוֹת
לְעַלְיוֹנִים, רַד לְמַטָּה וְתַהֲיֶה בַּתְּחִלָּה בַּתְּחִלָּה.
שְׂכַתוּב (במדבר טז) וַיִּרְדּוּ חַיִּים שְׂאוֹלָה. מָהוּ
הַשְׂאוֹל? גִּיהֶנֶם, שְׁשָׁם צְוֹחִים הַרְשָׁעִים,
וְאִין מִי שְׁמַרְחֵמִים עֲלֵיהֶם. וְעַתִּידִים הֵם
לְחַיִּית וְלְעֵלוֹת כְּשִׁיעוֹרֵר הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ

הוּא לְהַעֲבִיר לוֹ אֶת הַשַּׁעַר הַזֶּה וְלַגְלַח
אוֹתוֹ, כְּדִי שְׂלֹא יִצְמַח וְיִרְבֶּה, שְׂכַתוּב כִּי
יִמְרַט רֹאשׁוֹ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, גְּדוֹל מִכָּל הַלּוּיִם הָיָה
קָרַח, שְׁעֵשָׂה אוֹתוֹ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
לְמַטָּה כְּמוֹ שְׁלֹמֶעֱלָה, וְקָרַא לוֹ קָרַח.
מָתִי? כְּשִׁעָה שְׁגָלָה בְּשִׁבְלֵוֹ אֶת הָאִישׁ
הַזֶּה, שְׂכַתוּב קָרַח הוּא.

וְכַשֶּׁרָאָה קָרַח אֶת רֹאשׁוֹ בְּלִי שַׁעַר

לְעַמִּיהָ, וּלְאַתְיָא לְהוּ. דְּכַתִּיב, (שמואל א, ב) יי' מְמִית
וּמַתִּיחָה מוֹרִיד שָׂאוֹל וַיַּעַל.

וְאִם מִפְּאֵת פָּנָיו יִמְרַט רֵאשׁוּ. (ויקרא יג) תָּאנָא, אִית
פָּנִים וְאִית פָּנִים, וּמֵאן פָּנִים הִלְלוּ. אֵלִין
אֵינוֹן דְּאֶקְרוּן פָּנִים שֶׁל זַעַם. וְכָל אֵלִין דְּתַלְיִין
מֵאֵינוֹן פָּנִים חֲצִיפִין, כְּלָהוּ תְּקִיפִין. כְּלָהוּ דְלָא
מִרְחָמֵי, וְכַד אֲתַעְבֵּר שַׁעְרָא מִסְטָרָא דְאֵינוֹן פָּנִים,
מִתַּעְבְּרָן כְּלָהוּ וְאֲתַבְּרוּ.

דְּתַנְיָא, כָּל אֵינוֹן דְּתַלְיִין מִשַּׁעְרָא דְרִישָׁא, אֵינוֹן
עֲלָאִין עַל אַחֲרָנִין, וְלָא חֲצִיפִין
כְּוֹתִיחֵהוּ. וְכָל אֵינוֹן דְּתַלְיִין מִסְטָרָא דְשַׁעְרָא
דְאֵינוֹן פָּנִים, כְּלָהוּ חֲצִיפִין וְתְּקִיפִין, וּבְגִין כְּדָ
אֲנָפוּי מִתְּלַחְטָן כְּאֶשָׁא, מִשּׁוּם נִיצוּצָא דְבוּצִינָא
דְקָרְדִינוּתָא. וּבְהָאֵי כְּתִיב, (איכה ד) פָּנֵי יי'
חֲלָקָם. (תהלים לד) פָּנֵי יי' בַּעוֹשֵׁי רָע.

לשון הקודש

עוֹבְרִים וְנֹשְׁבֵרִים.
שְׁלֹמְדָנוּ, כָּל אוֹתָם שְׁתְּלוּיִים מִהַשְׁעָר
שֶׁל הָרֵאשׁ, הֵם עֲלִיוֹנִים עַל הָאֲחֵרִים וְלָא
חֲצוּפִים כְּמוֹתָם, וְכָל אוֹתָם שְׁתְּלוּיִים
מִצַּד הַשְׁעָר שֶׁל אוֹתָם הַפָּנִים, כְּלָם
חֲצוּפִים וְתְּקִיפִים, וּמִשּׁוּם כְּדָ פָּנָיו
מְלַחְטִים כְּאֶשׁ, מִשּׁוּם הַנִּיצוּץ שֶׁל הַנִּיצוּץ
הַקָּשָׁה. וּבְזֶה כְּתוּב (איכה ד) פָּנֵי ה' חֲלָקָם.

הוא את עמו ולהחיותם, שכתוב (שמואל א-
ג) ה' ממית ומתיח מוריד שאול ויעל.
וְאִם מִפְּאֵת פָּנָיו יִמְרַט רֵאשׁוּ. לְמַדְנֵי,
יֵשׁ פָּנִים וַיֵּשׁ פָּנִים. וּמִי הַפָּנִים הִלְלוּ?
אֵלוֹ הֵם שְׁנַקְרָאִים פָּנִים שֶׁל זַעַם. וְכָל
אֵלוֹ שְׁתְּלוּיִים מֵאוֹתָם פָּנִים חֲצוּפִים,
כְּלָם תְּקִיפִים, כְּלָם לָא מִרְחָמֵים.
וּכְשֶׁעוֹבֵר הַשְׁעָר מִצַּד אוֹתָם הַפָּנִים, כְּלָם